

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки
та менеджменту імені Олега Балацького
Кафедра управління імені Олега Балацького

Шифр _____

Наказ ректора про
затвердження теми

„До захисту допускається”
завідувачка кафедри
_____ Г.О.Швіндіна

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА МАГІСТРА

на тему

«Місцеве самоврядування в Україні: проблеми становлення і розвитку»

за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»,
освітньо-професійна програма «Адміністративний менеджмент»

Студента гр. Ам.м-91 Тарасенка Дмитра Юрійовича

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр.

Кваліфікаційна робота магістра містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело _____ Тарасенко Дмитро Юрійович

Науковий керівник: _____ доцент, к.е.н. Валенкевич Лариса Петрівна

Суми 2020 р.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки
та менеджменту імені Олега Балацького
Кафедра управління імені Олега Балацького

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри управління

_____ Г.О.Швїндіна

_____ 20_____ р.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

за спеціальністю_

281 Публічне управління та адміністрування (Державна служба)

студента групи Ам.м-91

Тарасенка Дмитра Юрійовича

1. Тема роботи «Місцеве самоврядування в Україні: проблеми становлення і розвитку», затверджена наказом по СумДУ № _____ від _____ 20____ р.
2. Термін подання студентом закінченої роботи до 18 грудня 2020 року.
3. Мета кваліфікаційної роботи: розробка шляхів вдосконалення стратегічного розвитку громад.
4. Об'єкт дослідження: Буринська, Недригайлівська, Кролевецька територіальні громади.
5. Предмет дослідження: суспільні відносини, що виникають при децентралізації влади.
6. Кваліфікаційна робота виконується на матеріалах закони України, Конституція України, Конвенція ООН, акти Президента України, Кабінету Міністрів України, місцевих органів самоврядування, публікації вітчизняних і зарубіжних науковців, нормативні документи по організації і проведенню реформи децентралізації, звіти, аналітичні й статистичні дані Міністерства регіонального розвитку України.
7. Орієнтовний план кваліфікаційної роботи, терміни подання розділів керівникові та зміст завдань для виконання поставленої мети.

№	Назва розділу	Термін подання
I	Теоретичні основи децентралізації владних повноважень органів влади	30.09.2020
II	Аналіз існуючого стану децентралізації в Сумській області	15.11.2020
III	Основні напрямки розвитку територіальних громад	15.12.2020

Зміст завдань для виконання поставленої мети кваліфікаційної роботи магістра:

У розділі 1 студент повинен студент має дослідити теоретичні засади децентралізації владних повноважень органів влади;

У розділі 2 студент повинен провести аналіз ходу реформи децентралізації на території Сумської області;

У розділі 3 студент повинен обґрунтувати та проаналізувати стратегічні плани розвитку громад та на їх основі запропонувати шляхи вдосконалення.

8. Консультації щодо виконання роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв
1	Валенкевич Л.П., доцент кафедри управління	17.09.2020	30.09.2020
2	Валенкевич Л.П., доцент кафедри управління	10.10.2020	15.11.2020
3	Валенкевич Л.П., доцент кафедри управління	20.11.2020	15.12.2020

9. Дата видачі завдання 17.09.2020.

Керівник кваліфікаційної роботи _____
(підпис)

Валенкевич Л.П.
(П. І. П/б)

Завдання до виконання одержав _____
(підпис)

Тарасенко Д.Ю.
(П. І. П/б)

Анотація

Місцеве самоврядування є могутнім потенціалом державотворення. Саме цей інститут грає значну роль у поєднанні в єдине ціле інтересів держави, суспільства та особистості, сприяє гармонізації прав і свобод людини і громадянина з інтересами держави і суспільства. Функціонування місцевого самоврядування має бути спрямовано на створення та підтримку сприятливого життєвого середовища, необхідного для всебічного розвитку людини, надання мешканцям територіальних громад якісних та доступних публічних послуг на основі сталого розвитку дієздатної громади.

Сьогодні доводиться констатувати, що в Україні існуюча система місцевого самоврядування недостатньо ефективно виконує головну місію, закладену Конституцією - забезпечення права територіальних громад самостійно вирішувати питання місцевого значення. Необхідність реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади викликана низкою причин.

Реферат

Актуальність теми роботи зумовлена тим, що децентралізація виступає однією з небагатьох «єврореформ», яка справді консолідує український політикум та суспільство. Водночас, децентралізація передбачає комплексні зміни, які стосуються різних сфер.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є аналіз темпу та ставлення населення до проблем децентралізації на прикладі Сумської області.

Предметом дослідження є суспільні відносини, що виникають при децентралізації влади.

Метою курсової роботи є розробка шляхів вдосконалення стратегічного розвитку. Відповідно до мети роботи сформовано наступні завдання:

- 1) оцінити готовність населення до децентралізації;
- 2) визначити інтенсивність проходження реформи в Сумській області
- 3) проаналізувати рівень підготовки створених Об'єднаних

Територіальних Громад шляхом вивчення та аналізу стратегій розвитку;

- 4) на основі аналізу зробити висновки щодо підготовленості місцевої влади до децентралізації та запропонувати шляхи вдосконалення розвитку.

Основними методами дослідження є: аналіз статистичних даних (кількість створених об'єднаних територіальних громад (ОТГ), результатів виборів до ОТГ, оцінка економічної спроможності ОТГ), соціологічне опитування (анкетування) населення Сумської області.

Робота викладена на 57 сторінках та містить 7 діаграм, 2 рисунки, 2 таблиці, 8 додатків.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: *місьцеве самоврядування, реформа децентралізації, територіальні громади, державне управління, стратегії розвитку.*

ЗМІСТ

ВСТУП	7
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ	9
1.1. Теоретичні засади децентралізації в державі	9
1.2 Децентралізоване управління, поняття та його сутність	12
1.3 Основні напрямки розвитку ОТГ	14
РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ІСНУЮЧОГО СТАНУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ	18
2.1. Методичні засади формування спроможних громад	18
2.2 Існуючий стан децентралізації влади на Сумщині.	20
2.3 Аналіз сприйняття населенням реформи з децентралізації влади	24
РОЗДІЛ III. АНАЛІЗ СТРАТЕГІЙ РОЗВИТКУ В ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАДАХ СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ.	33
3.1 Стан стратегічного планування в територіальних громадах Сумської області на прикладі Недригайлівської, Буринської та Кролевецької територіальних громад.	33
3.2 Пропозиції щодо подолання наявних проблем при реформуванні системи органів влади.	47
ВИСНОВКИ	50
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	52
ДОДАТОК А	55
ДОДАТОК Б	59

ВСТУП

Актуальність теми роботи зумовлена тим, що децентралізація виступає однією з небагатьох «єврореформ», яка справді консолідує український політикум та суспільство. Водночас, децентралізація передбачає комплексні зміни, які стосуються різних сфер. Ще однією мотивацією уряду є узгодження внутрішньої адміністративної системи з європейською адміністративною системою. У тому числі через законодавство та методи координації регіонального розвитку. Слід розуміти, що сучасний світ розробляється на основі таких принципів: впровадження нових технологій, урбанізація та трансфер робочої сили, збільшення частки наявних державних коштів (ДФРР, державний бюджет) на основі конкуренції та збільшення за рахунок податкової оптимізації зменшити податкову частку великих компаній, ресурсів [резидентів, податків тощо] конкуренції між регіонами та громадами.

Тому ті, хто може застосувати нові інструменти управління громадою, матимуть успіх. Особливо виділяться комунікація та спільні рішення з іншими громадами (регіонами). Таким чином, можна заощадити гроші у власній громаді, поділивши витрати між учасниками, які вирішують конкретні проблеми.

Місцева влада не тільки повинна шукати можливості для залучення зовнішніх інвесторів, але також повинна спочатку шукати можливості для розвитку місцевого бізнесу. Тому, необхідно працювати з освітою та готувати майбутніх підприємців.

Одним із перших завдань, яке потрібно вирішити, є формування робочої групи, щоб її представляли не лише чиновники, а й бізнесмени, науковці та громадські активісти. Регіональні національні адміністративні управління, агенції регіонального розвитку та центри розвитку місцевого самоврядування повинні бути послідовними в середньостроковому та довгостроковому плануванні. Сьогодні цей метод застосовується у 28

європейських країнах. З огляду на розвиток України у напрямку європейської інтеграції, ми також повинні запровадити цю систему в нашій країні.

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є аналіз темпу та ставлення населення до проблем децентралізації на прикладі Сумської області.

Предметом дослідження є суспільні відносини, що виникають при децентралізації влади.

Метою кваліфікаційної роботи є розробка шляхів вдосконалення стратегічного розвитку. Відповідно до мети роботи сформовано наступні завдання:

- 1) оцінити готовність населення до децентралізації;
- 2) визначити інтенсивність проходження реформи в Сумській області
- 3) проаналізувати рівень підготовки створених Об'єднаних

Територіальних Громад шляхом вивчення та аналізу стратегій розвитку;

- 4) на основі аналізу зробити висновки щодо підготовленості місцевої влади до децентралізації.

Основними методами дослідження є: аналіз статистичних даних (кількість створених об'єднаних територіальних громад (ОТГ), результатів виборів до ОТГ, оцінка економічної спроможності ОТГ), соціологічне опитування (анкетування) населення Сумської області, на основі якого була написана наукова робота та сформований звіт.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДНИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ ВЛАДИ

1.1. Теоретичні засади децентралізації в державі

Кожен житель села чи міста має право насолоджуватися сучасною медициною та освітою, а також користуватися якісними адміністративними, державними та соціальними послугами, хорошими дорогами та чистими та світлими вулицями. Однак, люди можуть впливати на якість цих послуг лише тоді, коли люди, відповідальні за їх надання, знаходяться поруч. Найближчою до влади силою є місцеве самоврядування: село, селищна або міська рада та їх виконавчі комітети. Тому, вони повинні мати великі повноваження та достатні ресурси, щоб мати можливість вирішити всі місцеві проблеми та відповідати за них.

З цієї причини в Україні була проведена децентралізація - органам місцевого самоврядування намагаються передати владу та фінанси від органів державної влади. Реформа триває з 2014 року і вже досягла результатів.

Метою реформи є формування ефективної місцевої автономії та владних організацій для створення та підтримання достатнього життєвого середовища для громадян, надання якісних та доступних державних послуг, створення прямих демократичних інститутів та координації інтересів держави та місцевих громад.

Децентралізація — процес перерозподілу або делегування функцій, повноважень, людей або речей від центрального управління.[1][2]

Децентралізація включає як політичні, так і адміністративні аспекти. Децентралізація може бути регіональною - передача влади від центральних міст до інших регіонів, а може бути функціональною - шляхом передачі повноважень щодо прийняття рішень від головного органу будь-якого

урядового відомства посадовим особам нижчого рівня [3]. Цей процес називається "новим урядом", і його описують як змагання між децентралізацією, управлінням суб'єктами та координацією між урядом та місцевими органами влади. [4]

Відповідно до тлумачення "Сучасного тлумачного словника української мови", словник в основному базується на одинадцяти томах тлумачного словника "Українська мова" (1970-1980 рр.) Це система управління, в якій частина функцій центральної влади передається органам місцевого самоврядування. [5] Збільшення державних витрат, погані економічні показники та зростаючий вплив ідей вільного ринку переконали уряди диверсифікувати свою діяльність, щоб досягти домовленостей з приватними компаніями, що працюють на ринку, і повністю приватизувати виконання певних послуг. [6]

В Україні децентралізація вперше згадується в Конституції українського народу від 29 квітня 1918 р., Яка передбачала:

«не порушуючи єдиної своєї влади, УНР надає своїм землям, волостям і громадам права широкого самоврядування, дотримуючись принципу децентралізації».[7]

Однак, незважаючи на велику кількість наукових публікацій та досягнень вчених у цій галузі досліджень, певні аспекти цієї багатогранної проблеми все ще відкриті для обговорення, і необхідні подальші дослідження. Беручи до уваги точку зору економічного змісту міжурядових відносин та зосереджуючись на теоретичних засадах та практичних питаннях фінансової підтримки місцевих автономних органів влади, стає важливим реформувати внутрішню систему міжурядових трансфертних платежів. У той же час недостатня увага приділяється розробці теоретичних нормативних актів та формуванню практичних пропозицій щодо розподілу влади між державним та адміністративним рівнями, включаючи дилему забезпечення бюджетних ресурсів для органів місцевого самоврядування шляхом запровадження оптимального фіскального паритету.

Територіальна громада є основною адміністративною одиницею України. Громади складають регіони, а кілька регіонів - держави. Станом на 2020 рік в Україні налічується 1469 громад [26]. Міські громади Києва та Севастополя мають особливий статус і не належать до жодного регіону чи регіону. Закон визначає територіальну громаду як мешканців, об'єднаних, як постійні мешканці села, селища чи міста. Ці села є самостійними адміністративно-територіальними одиницями або адміністративним центром, добровільно утвореним жителями кількох сіл. Основними його характеристиками є: існування спільної території, існування спільних інтересів місцевого значення, соціальна взаємодія членів громади у процесі забезпечення цих інтересів та психологічна самоідентифікація кожного члена та громади.

Кабінет Міністрів України визначив, що підтримка реформи децентралізації в Україні є одним із пріоритетів, який сприятиме розвитку українського місцевого самоврядування та економічному розвитку всієї країни. 2020 рік став критичним роком для формування базового рівня місцевої автономії: більшість існуючих невеликих місцевих рад об'єднуються, переймуть більшу частину влади, правильно використають ресурси та несуть відповідальність за свої дії чи бездіяльність перед народом та країною. Це закладе міцну основу для наступного кроку реформ місцевого самоврядування та прискорить реформи в галузі охорони здоров'я, освіти, культури, соціальних служб, енергоефективності та інших секторах. 12 червня 2020 року уряд затвердив нову базову адміністративну структуру регіону. Відповідно до розпорядження Кабміну, після місцевих виборів в Україні діятиме 1469 територіальних громад, що охоплюють всю країну.

Як результат, після чергових місцевих виборів, які відбудуться восени 2020 року на основі нових регіонів та територій громади, повноваження між різними рівнями управління слід розмежовувати на основі принципу субсидіарності. Жителі громади повинні бути забезпечені механізмами та інструментами впливу на місцеві органи влади та участі у прийнятті рішень.

Очікується, що конституція буде переглянута в 2021 році для досягнення децентралізації, яка необхідна для подальшого просування та завершення реформи

1.2 Децентралізоване управління, поняття та його сутність

Адміністративна децентралізація в Україні

Система адміністративно-територіального устрою успадкувалась Україною від колишнього СРСР і характеризується високим ступенем вертикальної централізації влади, а місцеві представницькі органи не стали ефективними політичними лідерами в інтересах людства та нагальних потреб територіальних громад. Низька ефективність діяльності органів місцевого самоврядування значною мірою зумовлена недостатнім рівнем бюджетного фінансування та відсутністю механізму перерахування коштів на рівень територіальних громад [11].

В Україні в деяких адміністративних регіонах співіснують дві форми організації місцевого самоврядування: місцеве самоврядування та державне управління [12]. Центральний уряд представляє національні інтереси, місцеве самоврядування представляє лише інтереси територіальних громад або їх об'єднань, а їх діяльність обмежена територіями громад [13]. Поляризація інтересів центру та регіону є основою для появи муніципальної влади в процесі децентралізації публічної влади. Сфера та ефективність місцевого самоврядування, а також добробут місцевих громад та країни в цілому безпосередньо залежать від характеру правовідносин між органами влади на всіх рівнях. В Україні конституційна модель організації державної виконавчої влади недосконала, оскільки місцеві державні адміністрації існують не лише для здійснення контрольних-наглядових функцій над органами місцевого самоврядування, але й для повноважень щодо управління відповідними територіями. Тому пошук оптимального варіанту співпраці між органами місцевого самоврядування та виконавчими органами все ще триває.

В народі закріпилась думка, що унітарні держави набагато гірші за федеральні за рівнем їх демократії, оскільки останні є більш децентралізованими. У той же час багато демократій досягли значного ступеня децентралізації та залишаються структурно єдиними (наприклад, Іспанія). Надмірна централізація влади, низька ефективність регіональної організації влади та недостатня місцева автономія залишаються проблемами в українському суспільстві.

На початку 2019 року центральний уряд країни оголосив про початок другого етапу децентралізації. [27] Цей новий план дій має на меті завершити основну частину порядку денного реформ на 2019-21 роки. Однією з головних цілей є підвищення рівня консолідації, щоб другий етап об'єднання громад був завершений до національних місцевих виборів восени 2020 року. Нова фаза децентралізації також має на меті радикально зменшити кількість округів та створити виконавчі комітети для автономних відомств районів та областей. Завершення реформ територіальної організації в Україні на двох субрегіональних (тобто регіональному та місцевому) рівнях є надзвичайно важливим для забезпечення належного управління та адміністративної згуртованості країни, особливо коли іноземні держави кидають виклик її територіальній цілісності. Однак, цей амбіційний план буде важко здійснити та здійснити до місцевих виборів у жовтні 2020 року.

Початок другого етапу реформи ускладнився політичним календарем 2019 р. Політичний календар 2019 включав три раунди загальнонаціонального голосування на президентських та парламентських виборах, після чого відбулася ротація законодавчих, виконавчих та деяких судових установ. Наприклад, Верховна Рада не розглядала законопроект про "Принципи адміністративно-територіальної системи України", сформульований тодішнім Міністерством регіонального розвитку до парламентських виборів, що відбулися в липні 2019 року. Законопроект забезпечує правову основу для реформування регіонів на основі чинних стандартів.

Сьогодні процес солідарності місцевої громади сприяв передачі значної частини відповідальності з регіону громаді. Відповідно до чинної української конституції, безпосередньо обрані регіональні комітети вищих рівнів нинішніх регіонів відповідають за представництво спільних інтересів населених пунктів у кожному регіоні. Однак злиття часто призводить до створення відносно великих та потужних ОТГ, які більше не потребують адміністративної підтримки з боку районних рад чи голів (тобто голів регіональних державних урядів вищого рівня). Як результат, більшість регіонів переклали велику кількість обов'язків та фінансових ресурсів на ОТГ.

Нарешті, центральний уряд намагався змінити регіональну та державну інституційну базу, дозволивши безпосередньо обраним радам (тобто існуючим автономним установам) створювати власні виконавчі комітети та офіційно включаючи цю нову структуру в українську Конституцію. Тому рада більше не повинна делегувати виконавчу владу рішення державним та районним урядам штатів. Натомість губернатор, а не нинішній голова районної адміністрації, виконуватиме певні контрольні функції центру. Як результат, права та обов'язки регіональних лідерів та органів місцевого самоврядування більше не будуть суперечити один одному. У цьому випадку надзвичайно важливо забезпечити, щоб державний нагляд за законністю прийняття рішень органами місцевого самоврядування не заважав регіональній та субрегіональній автономії.

1.3 Основні напрямки розвитку ОТГ

Стратегія розвитку міста - найбільш актуальний інноваційний інструмент, здатний об'єднати зусилля муніципалітету і суспільства для підтримки конкурентоспроможності та сталого розвитку міста.[28]

Стратегія розвитку міста - це фактор інвестиційної привабливості міста, так як це конкретне керівництво до дії влади.[28]

Стратегія виконує наступні функції:

1. Формує і коригує єдиний сценарій розвитку міста, сприятливий для всіх соціальних структур;
2. Робить прозорими основні цілі та орієнтири розвитку міста на тривалий період;
3. Концентрує зусилля міської спільноти і дії адміністративних структур на ключових, найбільш перспективних напрямках розвитку міста;
4. Привертає інвесторів і сприяє реалізації на території громади великих інвестиційних проектів;
5. Формує новий сучасний імідж міста.

Розробка стратегії розвитку міста в якості основної концептуальної ідеї включає встановлення місії міста, його призначення, стратегічного статусу (типу) в майбутньому, визначення його кредо.[28]

Автори стратегічного плану розглядають місію як дві взаємопов'язані сторони єдиного цілого: по-перше, з урахуванням зовнішнього середовища, тобто місця міста в регіональному, національному та глобальному контексті; по-друге, з урахуванням внутрішнього середовища міста, яка визначає специфіку міського поселення, його характеристики, пов'язані із забезпеченням гідного життя його мешканців.

Якість життя в стратегічному плані визначається і оцінюється за сукупністю показників, що характеризують рівень розвитку та ступінь задоволення матеріальних і духовних потреб населення: збереження і створення нових робочих місць; прийнятні грошові доходи; гарантовані якісні послуги охорони здоров'я, освіти і соціального забезпечення; гарне (нормальне) житло; громадські та дозвільні можливості; якість навколишнього середовища; здоров'я людини і тривалість його життя і т.п.

Стратегічний план концентрується на ключових, найбільш важливих і пріоритетних для міста напрямках, виявлених на основі аналізу конкурентних переваг населеного пункту, оцінки сильних і слабких сторін його розвитку з урахуванням тенденцій розвитку країни і світової спільноти.

Цільові установки реалізуються за допомогою стратегічних програм, що визначають покрокову послідовність дій, спрямовану на досягнення головних цілей і охоплюють вирішення основних проблем у всіх сферах життєдіяльності міста.

Постановка проблеми (проблематизація) і визначення засобів, форм і методів їх вирішення становлять суть програмної організації робіт.

У свою чергу програми в ході реалізації конкретизуються в проекти, які спрямовані на ефективне вирішення більш локальних завдань, мають чіткі терміни реалізації і певні джерела фінансування.[28]

Результатом процесу децентралізації стали новостворені об'єднані територіальні громади (далі - ОТГ). Спроможні громади повинні стати важливим елементом державної системи України. Процвітаюча територіальна громада - це громада, в якій місцевого бюджету, інфраструктури та людських ресурсів достатньо, щоб місцева влада вирішувала питання місцевого значення, передбачені законом, тим самим приносячи користь громаді.

Однак, на етапі розвитку ОТГ зіткнулися з багатьма проблемами, серед яких: відсутні загальновизнані пріоритети щодо надання основних послуг резидентам ОТГ. Кожне місцеве самоврядування, включене до ОТГ, має власну спрямованість розвитку та систему цінностей у галузі управління ресурсами. При комплексному розгляді цих пріоритетів стає очевидним, що існує потреба переглянути та розробити методи об'єднання ресурсів; потрібно ефективно управляти новими земельними та бюджетними коштами, які надані ОТГ та можуть бути використані для розвитку; кількість.

У більш широкому сенсі, громади повинні ефективно реагувати на зовнішні виклики, такі як економічна глобалізація, збільшення мобільності робочої сили та пов'язані з цим проблеми безробіття, а також посилення міжнародної конкуренції за інвестиції та розвиток ресурсів. Ключовими концепціями плану розвитку ОТГ є сталий розвиток (сталий розвиток) та соціальна інтеграція, які є основними принципами місцевого розвитку.

Основними напрямками розвитку громади є:

1. Стійка економіка: побудова сильної, динамічної та стійкої економіки, яка забезпечує процвітання завдяки рівним економічним можливостям для всіх. Екологічні втрати компенсуються тими, хто їх завдає. Заохочується ефективність використання ресурсів.

2. Чесна громада: задовольнити різноманітні потреби всіх громадян шляхом сприяння особистому добробуту та соціальній інтеграції. Переконайтесь, що всі люди мають рівні можливості.

3. Практика поліпшення управління: неперервне удосконалення ефективності управління, що має включати творчі здібності та енергію громадян.

4. Відповідальність користування навколишнім середовищем та раціональне використання природного ресурсу: усвідомлення, що природні ресурси та існує загроза екологічній безпеці. Покращення стану навколишнього середовища, збереження важливих природних ресурсів для майбутніх поколінь.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ІСНУЮЧОГО СТАНУ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В СУМСЬКІЙ ОБЛАСТІ

2.1 Методичні засади формування спроможних громад

Метод створення працездатних територіальних громад, затверджений Радою Міністрів 8 квітня 2015 р. № 214, визначає, що життєздатною територіальною громадою є територіальна громада сіл (селищ, міст), яка в результаті добровільного об'єднання може забезпечити послуги, зокрема у галузі освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, житлово-комунального господарства, включаючи людські ресурси, фінансову підтримку та розвиток інфраструктури відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Беручи до уваги український Закон про добровільне об'єднання територіальних муніципалітетів та критерії, викладені в методології, обласні державні адміністрації розробляють довгострокові плани створення територіальних муніципалітетів, які затверджуються районними радами та затверджуються урядом.

Таким чином, якщо об'єднану територіальну громаду побудовано за багаторічним планом, її можна вважати здатною відповідати методології, володіючи необхідною інфраструктурою, людськими ресурсами та забезпечувати належний рівень послуг.

Кабінет Міністрів України може визнати територіальну громаду дієздатною за умови, що вона створена в порядку, визначеному законом "Про добровільне об'єднання територіальних громад" навколо населеного пункту, визначеного в майбутньому як адміністративний центр ОТГ, і якщо кількість жителів ОТГ становитиме не менше половини жителів муніципалітетів це територіальні комуни, які повинні були приєднатись до такої комуни на основі багаторічного плану, якщо законом не передбачено інше.

Відповідно до цієї норми, Уряд, станом на вересень 2019 року, визнав спроможними 828 ОТГ.

Розрахунок фінансового результату бюджету перспективної об'єднаної територіальної громади слід проводити в Законі про бюджет (оскільки в наступному бюджетному періоді можуть бути інші ключові макроекономічні показники та міжбюджетні відносини). Розрахований результат відобразатиме загальну фінансову спроможність майбутнього бюджету ОТГ і дозволить громадам, що планують, об'єднатися, щоб розглянути переваги, потенційні ризики такого бюджету та шукати резерви для додаткового доходу або можливої оптимізації витрат. Для спрощення процесу необхідно розрахувати показники загального фонду місцевого бюджету, оскільки спеціальний фонд має спеціальне призначення. Водночас можна визначити розмір субсидій на розвиток інфраструктури ОТГ як додатковий інструмент розвитку території.

Для підтримання рівноваги видатки загального фонду повинні включати лише ті витрати, що фінансуються за рахунок власних надходжень, базових субсидій, додаткових субсидій на здійснення видатків, перерахованих з державного бюджету на утримання освітніх та медичних закладів, освітніх та медичних субсидій.

Витрати, понесені за рахунок інших джерел (інші трансферти з державного та місцевих бюджетів тощо), не повинні враховуватися при проведенні розрахунків, оскільки частина доходів не відображає відповідних джерел доходів, а отже, збалансування бюджету майбутньої ОТГ буде неправильним.

Визначаючи вартість загального фонду бюджету перспективної ОТГ, необхідно дотримуватися норм Бюджетного кодексу України для задоволення попиту на робочу силу та енергетичні витрати. Це означає, що якщо існує певний дефіцит коштів для вищезазначених витрат, мінімально необхідні потреби слід враховувати при виконанні показників бюджетних витрат перспективної ОТГ.

Дані про кількість асоційованих одиниць територіального самоврядування, їх кількість, площу, щільність населення, кількість учнів та студентів у навчальних закладах, кількість бюджетних установ тощо. Вони є невід'ємними факторами при аналізі результатів розрахунку.

2.2 Інсулючий стан децентралізації влади на Сумщині

Хоча децентралізація, особливо в державному управлінні, широко вивчалася і практикувалася, загального визначення та розуміння децентралізації немає. Значення децентралізації може змінюватися залежно від розглянутих аспектів [15]. Поняття децентралізації по-різному застосовується на приватних підприємствах та організаціях, політології, праві (законодавство) та державному управлінні, економіці (економіка) та технології в груповій динаміці та науковому управлінні (менеджменті).

В контексті сучасних викликів, що стоять перед Україною, прикордонний статус Сумської області визначає основні інтереси регіону. Ефективність комунікації між місцевою владою та громадянами в прикордонних з Росією регіонах видається проблемою національної безпеки, оскільки саме ці регіони об'єктивно є найбільшими "зонами ризику". Позитивною ознакою щодо цього інтерактивного характеру є те, що Сумська область посідає перше місце в регіональному рейтингу легкості ведення бізнесу, який склали Управління ефективного нагляду та Спілка українських підприємців влітку 2017 року [22].

В загальному рейтингу областей щодо формування об'єднаних територіальних громад (ОТГ) Сумська область посіла 6 місце, показавши значні результати за такими параметрами: кількість створених ОТГ (7 місце), покриття площі області ОТГ (8 місце), територіальні громади, що об'єдналися (8 місце); кількість ОТГ з чисельністю менше 5 тис. осіб (7 місце) [25].

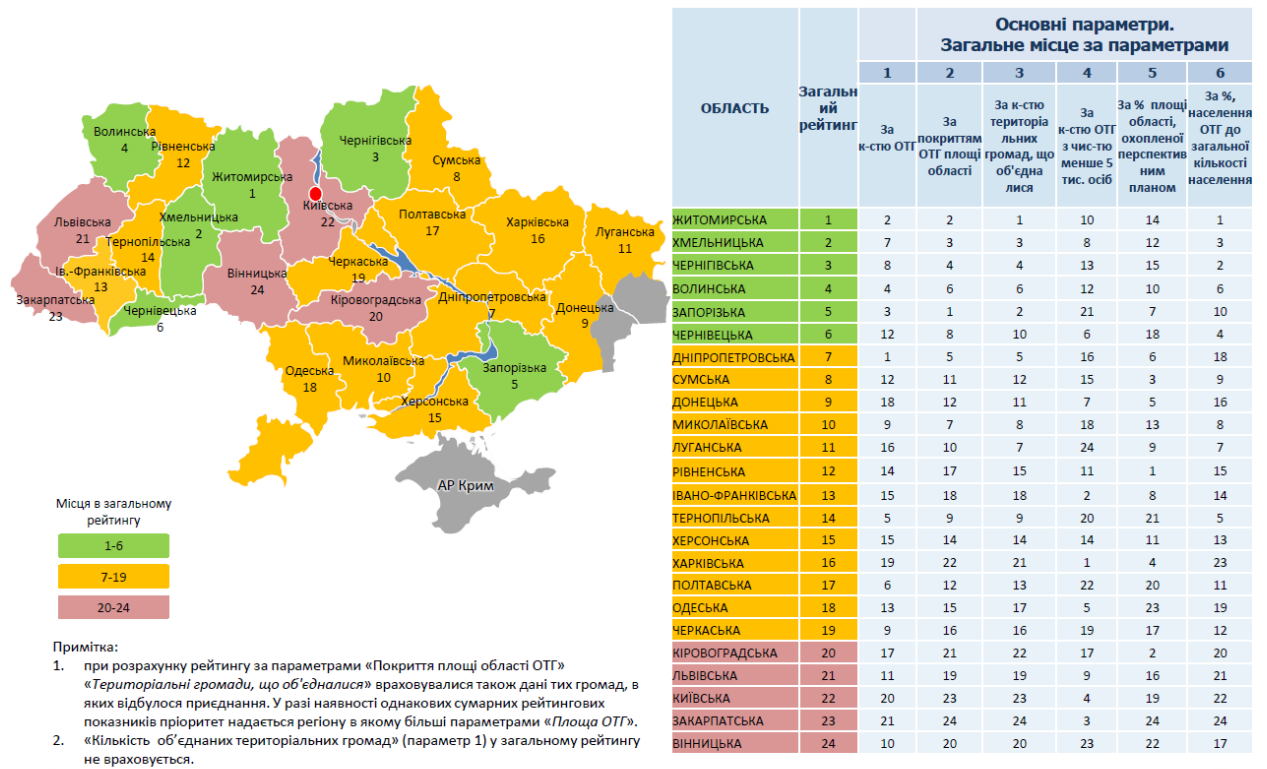
**РЕЙТИНГ ОБЛАСТЕЙ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ОТГ
ЗАГАЛЬНИЙ РЕЙТИНГ ТА МІСЦЕ ЗА ПАРАМЕТРАМИ**
**СТАНOM НА
10.08.2018**

Рис. 2.1 Рейтинг областей від Міністерства регіонального розвитку¹

За індикатором інституту старост в ОТГ, Сумська область також серед лідерів – на даний момент в регіоні працює вже 103 старости, однак жодний поки що не пройшов виборчу процедуру. За законом, староста обирається на 5 років, є членом виконавчого комітету місцевої ради, представляє в ньому інтереси жителів села, здійснює комунікацію між владою та громадою села. Загальна кількість старост в ОТГ по Україні складає 2362, але з них лише 597 є обраними. Ці показники наштовхують на висновок про необхідність прискорення проведення виборів старост в ОТГ для їхньої легітимації.

Проблемним моментом у розвитку ОТГ на Сумщині є мінімальний рівень співпраці між територіальними муніципалітетами, що виражається в невеликій кількості укладених угод про міжмуніципальне співробітництво.

¹ Джерело: Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 08.09.2017 Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

Наразі лише 2 територіальні громади використовували інструменти міжкомунальної співпраці, та укладено 1 угоду про співпрацю.

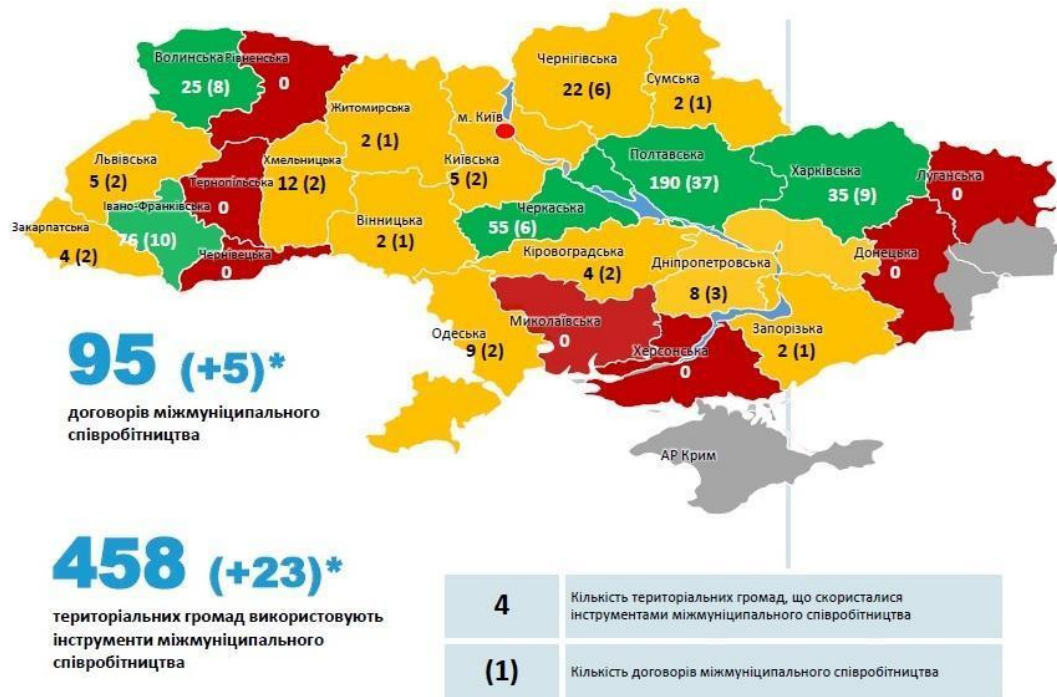

Рис. 2.2 Співробітництво між територіальними громадами²

Загалом співпраця може мати такі форми:

- 1) делегування одного з суб'єктів співпраці іншим суб'єктам співпраці з метою виконання одного або декількох завдань поряд з передачею відповідних ресурсів;
- 2) призначення співпрацюючими суб'єктами спільного органу управління для спільного здійснення повноважень;
- 3) створення спільних комунальних підприємств, установ та організацій, об'єднаних об'єктів інфраструктури суб'єктами кооперації;
- 4) співфінансування суб'єктами кооперації муніципальної установи форми власності - об'єкти інфраструктури;

² Джерело: Моніторинг процесу децентралізації влади та реформування місцевого самоврядування станом на 08.09.2017 Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України

5) реалізація спільних проектів, що передбачає координацію діяльності суб'єктів кооперації та збір ними ресурсів протягом визначеного періоду часу.

Ще одним негативним зовнішнім фактором налагодження співпраці між ОТГ є те, що Сумська область відсутня у списку регіонів, де реалізується програма «DOBRE»[21]. З цієї причини, зокрема, в ОТГ Сумської області майже немає власних веб-сайтів, на яких можна було б прочитати стратегії розвитку окремих громад. ОТГ Сумської області роблять лише перші кроки у стратегічному плануванні, хоча логічно, планування повинно передувати возз'єднанню громади.

"Стара" ОТГ: можливості та розвиток

Одним із ключових аспектів реформи є фінансова децентралізація та збільшення місцевих бюджетів. На рівні обласного бюджету Сумська область не характеризується стрімким зростанням - загальна сума, затверджена на 2017 рік (5,7 млрд грн), лише на 7% перевищує показник минулого року. Для порівняння, збільшення доходів державного бюджету України у 2017 році планувалося на рівні 21% (721 млрд грн проти 595 млрд грн у 2016 році) [18]. Однак, беручи до уваги рівень інфляції та девальвацію гривні, на ці "збільшення" також слід дивитись з деяким скептицизмом.

Водночас однією з ключових відмінностей між децентралізацією та федералізацією є передача додаткових повноважень та ресурсів рівню органів місцевого самоврядування - тобто комун, комун та міських рад. Тому збільшення цих бюджетів є більш значним, ніж регіонального. Наприклад, бюджет Боромли, який став центром новоствореної ОТГ, зріс з 5,6 до 30,6 млн. Гривень, а заплановані власні доходи села Хотин у 2017 році зросли більш ніж удвічі (з 5,9 млн. грн до 12 тис. грн). [19].

Загалом на сьогодні в Сумській області створено 29 ОТГ, з яких 14 передано для безпосереднього контакту з державним бюджетом. Порівняно з роком тому був зроблений дуже вагомий крок вперед - в середині 2016 року в області утворилася лише одна об'єднана громада. Поточна версія

Перспективного плану розвитку громади для Сумської області передбачає створення 55 ОТГ - 53% відповідно, рівень реалізації плану може визначатися кількістю муніципалітетів, але не кількістю жителів [20].

Як і в інших регіонах, міста є дуже пасивними у процесі побудови громад, головним чином через небажання мерів до виборів. Крім того, міста обласного значення вже мають прямий контакт з державним бюджетом, тож мери, які вже скористались фінансовою децентралізацією, не мають раціонального стимулу ризикувати своїм становищем та об'єднуватися із сільською місцевістю. Прийняття Верховною Радою законопроекту 6466, який автоматично прирівнює міста обласного значення до багатих територіальних громад і дозволяє сусіднім селам приєднатися до них без проведення перших виборів, може порушити цей процес.

2.3 Аналіз сприйняття населенням реформи з децентралізації влади

Дослідження рівня самоорганізації населення Сумської області проводилося Центром соціально-гуманітарних аспектів регіональних досліджень Сумського державного університету протягом березня-липня 2017 року серед дорослих жителів Сумської області.

Метою дослідження є вивчення поточної ситуації та перспектив реформ місцевого самоврядування в районі Сум та оцінка рівня самосвідомості цих процесів.

Форма дослідження - опитування мешканців району за допомогою напівзакритого опитування.

Опитування є репрезентативним для дорослого населення регіону та охоплює всі регіони. Процес відбору респондентів ділиться на два етапи: перший етап - з урахуванням географічного положення та охоплення всіх

районів району; другий - з урахуванням соціально-демографічних показників респондентів. Дослідження проводилось у два етапи.

На першому етапі було узгоджено технічне завдання, розроблено процедури та інструменти та сформовано вибірку опитаних. На другому етапі проводились польові роботи (збір інформації, відхилення анкети), комп'ютерна обробка, формувалися форми та готувався звіт.

У дослідженні взяли участь 1500 респондентів із Сумської області. Вибірка репрезентативна. Теоретична похибка вибірки не перевищує 3%. Анкета була оброблена працівниками Центру соціальних та гуманітарних аспектів регіональних досліджень за допомогою програми OSA.

Виходячи з цієї мети, план дослідження дає відповіді на основні питання щодо:

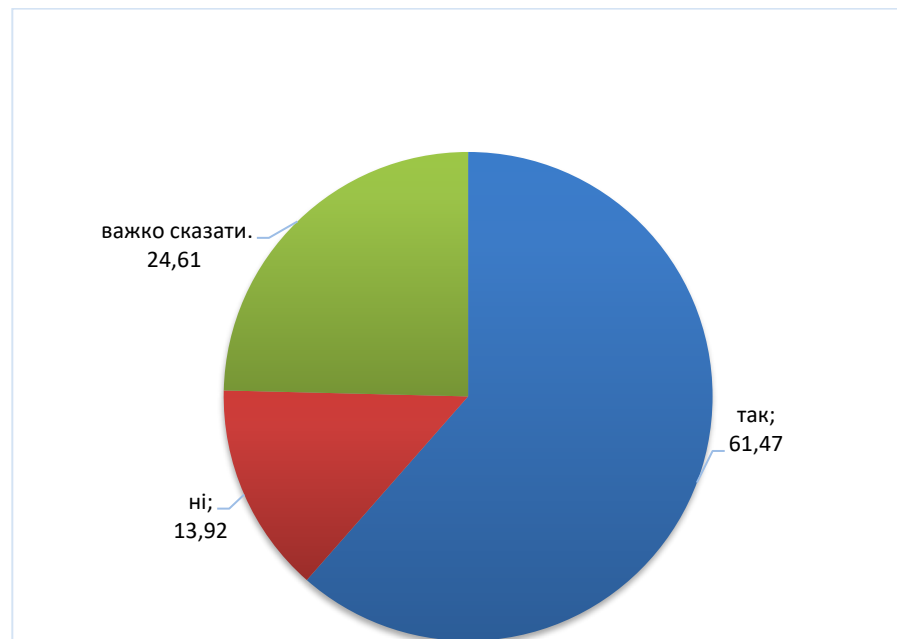
1. Оцінка населення для реформи місцевої автономії.
2. Оцініть самосвідомість реформи децентралізації в Україні.
3. Поділ інтересів у процесі децентралізації.
4. Визначте несприятливі наслідки для процесу реформування місцевої автономії.
5. Визначте пріоритетні напрямки діяльності, якими в основному повинна займатись новостворена територіальна громада.
6. Форма розподілу громади для вирішення основних місцевих проблем.

На основі обробки та аналізу отриманої інформації можна зробити такі висновки:

1. Результати опитування показують, що в процесі автономної реформи суспільний інтерес є високим. Тому більшість опитаних (61,47%) вважають необхідним реформувати місцеву автономію, а 13,92% заперечують цю потребу. У той же час 24,61% (насправді кожні чотири респонденти) з тих, хто не зміг відповісти на запитання або вирішити оцінку,

вважалися дуже важливими (Діаграма 1.1). Тому опитування громадської думки засвідчили високий ступінь підтримки ідеї реформування місцевої автономії та високий ступінь необізнаності щодо цього питання.

Діаграма 1.1 «Чи вважаєте Ви за необхідне реформування місцевого самоврядування?» [29]

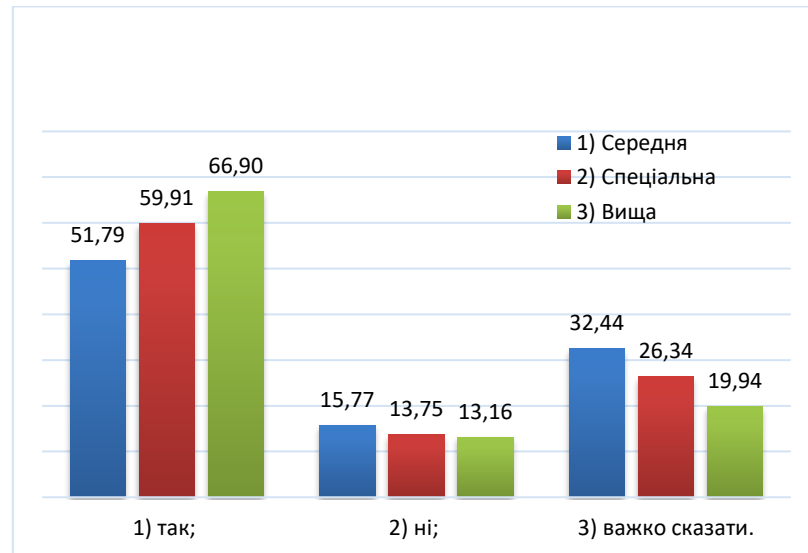

Підтримка концепції реформи не визначається гендерними особливостями населення та його віковою структурою, оскільки обстежені гендерні відмінності невеликі і є помилки. Однак рівень освіти респондентів можна розглядати як важливий фактор, що впливає на оцінку реформи МС, оскільки з підвищенням рівня освіти ми, очевидно, прагнемо збільшити підтримку реформ.

Отже, на діаграмі 1.2 показано оцінку населення попиту на місцеву автономію на основі реформи освіти респондентів. Ми бачимо, що серед населення з вищою освітою частка підтримки є найвищою (66,9%). Серед респондентів, які отримали середню освіту, цей відсоток є найнижчим (51,79%) (діаграма 1.2). Крім того, серед респондентів з нижчим рівнем освіти більше людей вважають, що не потребують реформування місцевої

автономії, а серед тих, хто не може оцінити цю проблему, найбільша кількість становить майже одну третину (32,44).

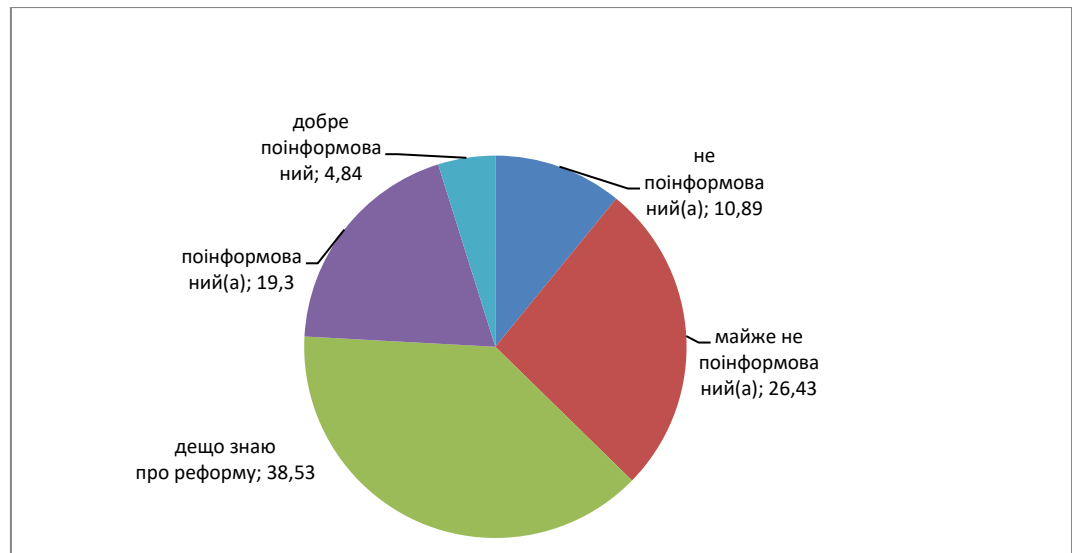
Діаграма 1.2 «Чи вважаєте Ви за необхідне реформування місцевого самоврядування?»[29]

2. Наступне запитання в анкеті включає оцінку обізнаності громадськості з цього питання. Тому, відповівши на запитання "Оцініть рівень обізнаності щодо реформи децентралізації в Україні", опитані мають можливість ранжувати рівень обізнаності на основі критеріїв.

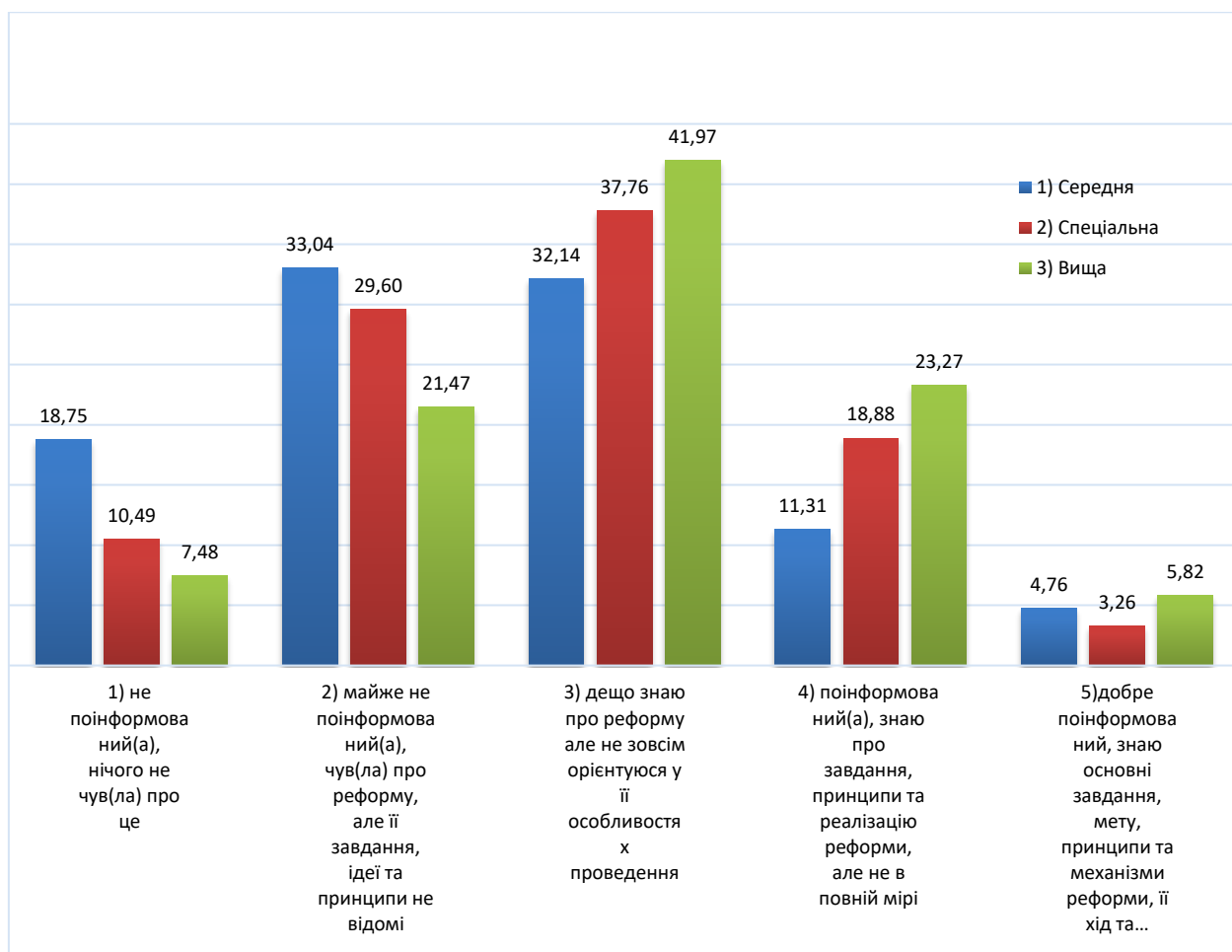
З діаграми 1.3 видно, що люди в цьому регіоні мають низький рівень обізнаності щодо процесу реформ. Тому більше третини респондентів (38,53%) сказали, що знають щось про реформу; ще 25,43% майже не знали. Близько 11% опитаних заявили, що взагалі не мали новин і не чули про них. Лише близько 24% опитаних вважали, що вони знають про реформи місцевого самоврядування (19,3% з них - цього було достатньо для оцінки рівня їх обізнаності ("інформовані", ще 4,84% - інформовані)).

Діаграма 1.3 «Оцініть рівень своєї поінформованості щодо реформи децентралізації влади в Україні»[29]

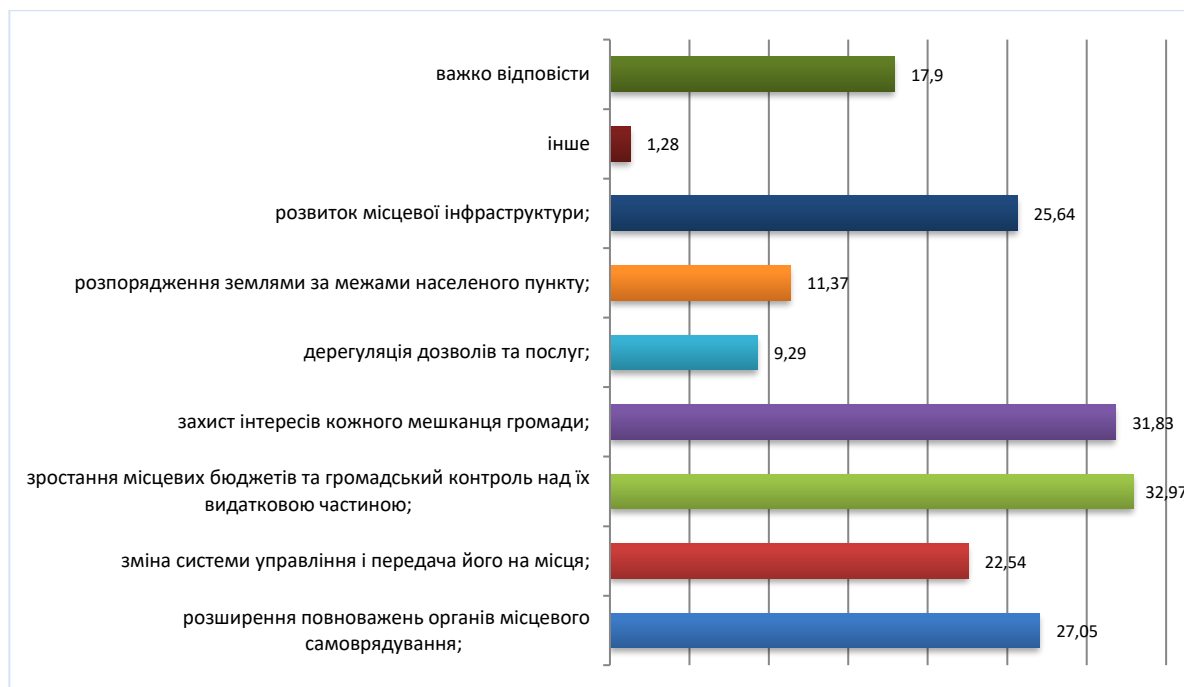
Отже, ці результати підтверджують попередні показники та показують, що обізнаність громадськості про реформи місцевого самоврядування, як правило, знаходиться на проміжному рівні. Однак рівень освіти має більш значний вплив на оцінку рівня власного рівня обізнаності населення щодо реформ децентралізації (діаграма. 1.4). Чим нижчий рівень освіти, тим вищий відсоток цієї групи, що свідчить про те, що вони або зовсім не розуміють інформацію (18,75%), або навряд чи розуміють інформацію. Вони чули про цю реформу, але її цілі, ідеї та принципи ще не зрозумілі (33%).

Діаграма 1.4. «Оцініть рівень своєї поінформованості щодо реформи децентралізації влади в Україні»[29]

3. Серед переваг процесу децентралізації опитувані мешканці в цій області відзначили (діаграма 1.5): зростання місцевого бюджету та контроль громадськості над їх видатками (32,97%); захист інтересів кожного жителя громади (31,83%); розширення місцевого самоврядування Потужність (27,05%); розвиток місцевої інфраструктури (25,64%); зміна системи управління та передача її в локальну зону (22,54%); розпорядження землею поза населеними пунктами (11,37%); послаблення контролю за дозволами та послугами (9,29 %). Водночас 17,9% людей не змогли відповісти на запитання.

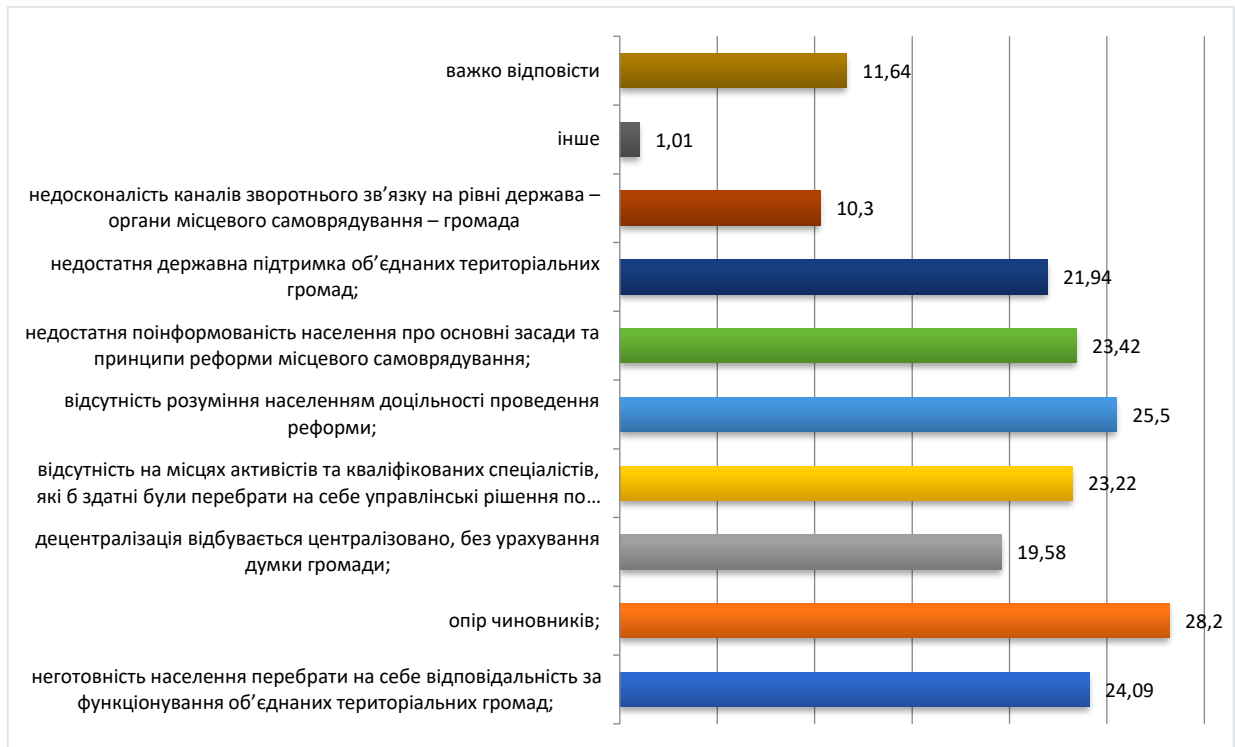
Діаграма 1.5. «Які переваги Ви бачите від процесу децентралізації влади?»[29]

4. Інше питання анкети включає оцінку негативного впливу процесу реформ на місцеву автономію. Як видно з отриманих результатів, опитані мешканці в цій області не помітили жодних факторів, які мали б серйозний вплив (рис. 1.6). Однак у першому визначеному важливому плані (можуть бути згадані кілька позицій) інтерв'юювані стикалися з опозицією чиновників (28,2%), а громадськість не розуміла доцільності реформи (25,5%).

Опитувані також вважають, що громадськість не бажає брати відповідальність за функціонування єдиної територіальної громади (24,09%), громадськість не обізнана з основними принципами та принципами реформи місцевого самоврядування (23,42%), а відсутність місцевих активістів впливає Ключовий фактор. Кваліфіковані експерти (23,22%), які можуть приймати управлінські рішення для впровадження реформ.

Діаграма 1.6. «Які небажані впливи можуть мати процеси реформування для місцевого самоврядування?»[29]

Наша державна підтримка громади Об'єднаних територій може бути недостатньою (21,94%). Є подібні показники, і ми стурбовані тим, що децентралізація здійснюється централізовано «зверху», не враховуючи думки громади (19,58%). І останнє, але не менш важливе: респонденти приписували недосконалість каналів зворотного зв'язку „державі-місцевому самоврядуванню-громаді” (10,3%). 11,64% не змогли відповісти на запитання.

5. Одним із завдань цього дослідження є вивчення очікувань людей щодо процесу децентралізації та визначення пріоритетних напрямків діяльності, якими повинні дбати новостворені територіальні громади. На думку населення, новостворені територіальні громади повинні насамперед подбати про такі сфери (рис. 1.7): фінанси та бюджет (29,86%); екологізація, екологія та територіальний розвиток (23,87%). Серед респондентів пріоритет таких сфер, як охорона здоров'я, дещо нижчий (14,32%); освіта та виховання батьків (13,92%); безпека (муніципальна поліція) (5,58%); будівництво та

будівництво (3,34%). При цьому 6,72% опитаних не змогли відповісти на це питання анкети.

Діаграма 1.7 «Якою сферою діяльності регіону, на Вашу думку, першочергово мають опікуватися новостворені територіальні громади?»[29]

6. Можливі негативні наслідки та ризики, згадані в попередніх параграфах, - це високий відсоток цих позицій, таких як небажання населення брати відповідальність за діяльність громади Об'єднаних територій та відсутність активістів та кваліфікованих експертів, які можуть взяти на себе управління. У відповіді на запитання про досвід населення, яке бере участь у вирішенні основних проблем місцевої громади, було підтверджено та роз'яснено рішення щодо впровадження реформи.

РОЗДІЛ III. ОСНОВНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД.

3.1 Стан стратегічного планування в територіальних громадах Сумської області на прикладі Недригайлівської, Буринської та Кролевецької територіальних громад.

Для початку роботи над роботою постало питання «а де брати стратегії розвитку?». У відкритих джерелах знайти будь-яку інформацію щодо них було вкрай важко, тому було написано 4 (чотири) запити на надання публічної інформації, до розпорядників даної інформації, у 4 (чотири) великі громади, у міські ради Сумської області, а саме: Сумська об'єднана територіальна громада, Конотопська об'єднана територіальна громада, Шосткінська об'єднана територіальна громада та Білопільська об'єднана територіальна громада.

На відіслані запити було отримано всі 4 (чотири) відповіді. Жодна із відповідей не містила в собі стратегію розвитку громади. Усі отримані відповіді були не більше, ніж «відпискою», які інформували про те, що стратегія наразі знаходиться в стадії розробки, але в одній із громад було повідомлено, що стратегію, взагалі, не планують розробляти.

Зрозумівши, що великі громади області не мають і не хочуть мати стратегії, було прийнято рішення, щодо пошуку даних документів у менших громадах. Було знайдено стратегії наступних ОТГ: Буринська, Недригайлівська, Кролевецька.

Недригайлівська ОТГ

Недригайлівська ОТГ сприятиме створенню муніципальної варти та формуванню концепції системи територіальної оборони, оскільки можливо перехід у гарячий період замороженого конфлікту з Росією. У процесі реформування освітньої галузі реалізується проект «Нова українська школа» та буде створений молодіжний центр. План передбачає будівництво

інтегрованого центру екологічної безпеки у складі медичних служб, пожежників та поліції. Цікаво, що комуна планує комерціалізувати енергозберігаючі електростанції. Інша можливість полягає у створенні навчальних центрів для місцевих громад.

Адміністративно-територіальний устрій громади:

Селища міського типу – 1 [смт. Недригайлів]

Села – 22 (Біж село, Бродок село, Вакулки село, Віхове село, Гринівка село, Дараганове село, Зелене село, Іваниця село, Клин село, Костянтинів село, Кулішівка село, Лаврове село, Луки село, Маршали село, Нелени село, Омелькове село, Польове село, Пушкарщина село, Спартак село, Хоружівка село, Чемоданівка село, Якименки село). Загальна кількість населення громади на сьогоднішній день становить 8769 чол. Вона сформована не повністю в межах перспективного плану, тому йдуть переговори про приєднання інших сільських рад [Курмани, Сакуниха].

Територія об'єднаної територіальної громади Недригайллова за адміністративно-територіальним устроєм України входить до складу Недригайлівської області Сумської області.

Об'єднана територіальна громада Недригайллова була створена на базі об'єднання 1 сільської ради та 5 сільських рад Недригайлівського району з адміністративним центром села Недригайлів і становить чверть всього району. Загальна площа Об'єднаної Недригайлівської громади становить 295,66 кв. км.

Адміністративний центр територіальної громади знаходиться в селі Недригайлів. Відстань від адміністративного центру комуни до обласного центру становить 72 кілометри. Територія Об'єднаної територіальної громади Недригайллова неподільна, а її кордони визначаються зовнішніми межами юрисдикції парламенту Об'єднаної територіальної громади. Суміжними територіями громади є:

зі сходу – Вільшанська об'єднана територіальна громада та Засульська сільська рада Недригайлівського району Сумської області

з півдня – Сакунихська та Червонослобідська сільські ради Недригайлівського району Сумської області

з південного заходу – Курманівська, Коровинська та Томашівська сільські ради Недригайлівського району Сумської області

з півночі – Біжівська сільська рада Буринського району, Смілівська сільська рада Роменського району та Тернівська селищна рада Сумської області

Територія комуни є логістично привабливою, її перетинає автомагістраль національного значення Н-07 Київ-Суми-Юнаківка та магістраль обласного значення Т-19-04 "Білопілля-Терни-Липова Долина-Гадяч".

Базові припущення модернізаційного сценарію:

1. ОТГ проводить інвентаризацію своїх активів, готує інвестиційний паспорт та план просторового розвитку для всієї ОТГ, реалізує заплановану Стратегію розвитку, створює та просуває бренд громади

2. Розвивається виробництво на місцевих підприємствах, залучаються нові інвестори та сировина, збільшується кількість робочих місць, а отже зменшується відтік людей у працездатному віці

3. Громада навчає керівників проектів писати заявки до ДФРР, ІТР та інших фондів, щоб максимально залучити державні та приватні ресурси

4. Оптимізується сфера освіти, охорони здоров'я та культури. В результаті звільняються кошти на впровадження електронних послуг, благоустрій, енергетичну модернізацію, реконструкцію доріг, очищення малих річок тощо.

5. Студенти демонструють хорошу успішність, порівнюючи свої поточні оцінки з результатами ЗНО

6. Підвищується підприємницька активність населення, розвивається кооперація в комуні, створюються сільськогосподарські переробні підприємства, зростає самозайнятість населення, розвивається малий та середній бізнес

7. Громада бере активну участь у розвитку співпраці з іншими ОТГ, як на регіональному, так і на міжрегіональному рівні, активно шукає спільноти партнерів в ЄС та за кордоном з існуючою українською діаспорою.

8. Розвивається рекреаційно-терапевтична сфера, активний та зелений туризм, активно пропагується існуюча культурна спадщина, продукція місцевих майстрів та мистецьких колективів.

9. Започатковується регулярний конкурс для молоді з метою розробки ідей, що реалізуються в навколишньому середовищі, стипендій для молодих спортсменів та найкращих студентів

10. Громада стає привабливою для інвестування

Що має відбутися:

Громада досягла високого рівня довіри на всіх рівнях, а підприємницька активність зростає. Загалом риси людини - це психологія власника. Збір якомога більшої кількості зацікавлених сторін дозволяє ефективно управляти наявними ресурсами та залучати нові, постійні проекти розвитку. Самостійна зайнятість зростає.

Партнерство з місцевими підприємцями допомагає створювати соціально відповідальні підприємства. Чудове розташування території допомагає залучити інвестиції та розпочати новий бізнес. Продукція місцевих компаній є конкурентоспроможною та має експортний потенціал. Зростають робочі місця, зростають доходи та потреба у молодих спеціалістах для бізнесу, освіти, медицини, що в свою чергу стимулює житло, розвиток інфраструктури, благоустрій території тощо.

У громаді запроваджується бюджет участі, який спочатку буде зосереджений на озелененні, баченні того, як має виглядати МАФ, розробляється уніфікація реклами, створюються спеціально обладнані місця для торгівлі тощо. Велике значення надається розвитку зон відпочинку та відпочинку. У громаді запроваджуються високі стандарти освіти, охорони здоров'я та соціального захисту. Життя мешканців стає максимально комфортним та безпечним.

Буринська ОТГ

Відповідно до концепції реформи місцевого самоврядування, Буринська об'єднана територіальна громада була створена в 2017 році, об'єднавши дев'ять міських та сільських рад. Перші вибори відбулись 29 жовтня 2017 р. Буринь стала центром новоствореної громади.

Перші вибори відбулись 29 жовтня 2017 року.

Кількість рад, що об'єдналися: 9.

Площа об'єднаної територіальної громади: 456.88 км²

Чисельність населення громади: 14286 осіб

коатуу: 5920910100

Склад громади: Буринська міська рада [місто Буринь – адміністративний центр], Верхньосагарівська сільська рада [село Верхня Сагарівка], Воскресенська сільська рада [село Воскресенка, село Вікторинівка], Жуківська сільська рада [село Жуківка, село Кубракове, село Нотаріусівка, село Тимофіївка], Олександрівська сільська рада [село Олександрівка], Степанівська сільська рада [село Степанівка, село Чалищівка], Суховерхівська сільська рада [село Суховерхівка, село Атаманське, село Дмитрівка, село Нижня Сагарівка], Успенська сільська рада [село Успенка], Червонослобідська сільська рада [село Червона Слобода, село Дич, село Чумакове].

Субвенція на формування інфраструктури ОТГ в 2018 р. [тис. грн.] – 3932.3 і в 2019 р. – 3856.5.

Власні доходи на 1-го мешканця за 2018 р. – 3 867,7

Рівень дотаційності бюджетів [питома вага базової/ реверсної дотації у доходах] [%] – за 2021 р. – 0,0%

Питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах [без трансфертів] [%] – за 2018 р. – 27,9%

Капітальні видатки на 1-го мешканця [без власних надходжень бюджетних установ] за 2018 р. [грн.] – 762,6

Об'єднана громада складається з 22 населених пунктів

Населення громади має стійку тенденцію до швидкого "старіння".

Мешканці працездатного віку змушені шукати роботу в обласних центрах, столицях та інших країнах. Порівняно з попередніми роками кількість дітей зменшується, що в свою чергу посилює проблему утримання садочків та шкіл. Дефіцит робочих місць збільшується.

Враховуючи можливу міграцію в інші регіони, провідні сільськогосподарські та промислові компанії не планують нарощувати виробництво. МСП ще насправді ще не розвинулись. Зростає соціальна незахищеність населення. В адміністративному центрі громади здійснюються лише місцеві покращення, розвиток адміністративного центру здійснюватиметься за рахунок інших територій, а решта - за рахунок його коштів. Основною структурою бюджету залишатиметься сектор освіти та бюджет громади, і надалі буде нести величезний соціальний тягар, що робить майже неможливим інвестування в розвиток.

Місія Буринської об'єднаної територіальної громади: **"Спільними зусиллями від мрій до добробуту"**.

Стратегічне бачення розвитку Буринської об'єднаної територіальної громади:

«Буринська об'єднана територіальна громада – це:

- відкрита, згуртована, амбітна громада ініціативних людей
- екологічно чиста, комфортна та безпечна для проживання та ведення бізнесу
- максимально акцентована на сільський розвиток
- ефективне управління та використання ресурсів щасливі родини»

Стратегічною метою розвитку територіальної громади є офіційно описаний орієнтир, який, як сподіваємося, буде досягнутий у довгостроковій або середньостроковій перспективі, і рекомендується використовувати складний метод для його визначення, тобто створити 2 - 4 цільові системи, що відображають потреби громади та бачення. Її реалізація допоможе Для

комплексного вирішення деяких проблем розвитку. Кожна стратегічна ціль містить оперативні цілі, що включають конкретні завдання, що дозволяє зв'язати місцеві стратегії з бюджетними планами.

Таким чином, були обрані **три головні сфери розвитку** Буринської громади:

- «Сталий економічний розвиток»
- «Сучасна інфраструктура та екологічна безпека»
- «Ефективні муніципальні сервіси»

Базові припущення модернізаційного сценарію:

1. Громада формує власну територіальну ідентичність ("модель") і "якір"
2. Громада ефективно використовує свою позицію
3. Формування основних документів планування громади: стратегія, зонування земель громади, план планування громади, інвестиційний паспорт громади
4. Поліпшується середовище громади
5. Ділове та інвестиційне середовище громади покращується - громада стає все більш привабливою для інвесторів
6. Мережа освітніх закладів області забезпечує пропозицію робочої сили відповідно до потреб ринку праці
7. Громада ефективно використовує державні субсидії на будівництво інфраструктури
8. Інфраструктура покращилася завдяки отриманню додаткових коштів з бюджету в рамках фіскальної децентралізації

Кролевецька ОТГ

Відповідно до Закону України "Про добровільне об'єднання територіальних громад" у 2016 році Кролевецькою міською радою Сумської області було ініційовано об'єднання територіальної громади згідно з розпорядженням Кабінету міністрів Країни №1001-р від 08.09.2015 "Про

затвердження перспективного плану формування територій громад Сумської області".

Серед сільських рад Кролевецького району згоду на об'єднання дали Грузчанська та Реутинська сільські ради Кролевецького району. Згідно з рішенням сесії Кролевецької міської ради сьомого скликання від 04.01.2017 "Про добровільне об'єднання територіальних громад" територіальні громадами міста Кролевець Кролевецької міської ради, сіл Грузьке, Мостище, Тарасівка Грузчанської сільської ради та сіл Реутинці, Артюхове, Боцманів, Грибаньове, Ніжинське Реутинської сільської ради були об'єднані в Кролевецьку міську об'єднану територіальну громаду з адміністративним центром у місті Кролевець.

До складу Кролевецької міської ОТГ [код ЄДРПОУ 34135352] увійшли одна міська громада та дві сільські, а саме:

- Кролевецька міська рада
- Грузчанська сільська рада, що складається з сіл Грузьке, Мостище, Тарасівка Кролевецького району Сумської області
- Реутинська сільська рада, що складається з сіл Реутинці, Артюхове, Боцманів, Грибаньове, Ніжинське Кролевецького району Сумської області

Перші вибори відбулись 30 квітня 2017 року.

Кількість рад, що об'єдналися: 3.

Площа об'єднаної територіальної громади: 422.0 км

Чисельність населення громади: 24589

Субвенція на формування інфраструктури ОТГ в 2018 р. [грн.] – 2.806.500 і в 2019 р.– 2.620.400.

Окремі показники виконання місцевих бюджетів ОТГ [87 ОТГ із 665 ОТГ] за I півріччя 2018 року.

Власні доходи на 1-го мешканця за I півріччя 2018 року [грн.] – 1522,1; за 2018 р. – 3 199,2

Динаміка надходжень місцевих податків і зборів за I півр. 2017 р. до I півр. 2018 р., [%] – 128,7%

Рівень дотаційності бюджетів [питома вага базової/ реверсної дотації у доходах] [%] – 10,5% за 2018 р. – 10,0%.

Питома вага видатків на утримання апарату управління у власних ресурсах [без трансфертів] – 10,6%; за 2018 р. – 11,7% [7 місце в рейтингу].

Капітальні видатки на 1-го мешканця [без власних надходжень бюджетних установ] за 2018 р. [грн.] – 499,7

Партнерство з місцевими підприємцями допомагає формувати соціально відповідальні підприємства. Чудове розташування громади допомагає залучити інвесторів та відкрити новий бізнес. Продукція місцевих компаній є конкурентоспроможною та має експортний потенціал. Збільшуються можливості працевлаштування, доходи зростають, компанії, освіта та медицина потребують молодих фахівців, що в свою чергу стимулює будівництво житла, будівництво інфраструктури, оздоровлення навколишнього середовища тощо. Спільнота запровадить бюджет участі, який спочатку буде зосереджений на покращенні навколишнього середовища, формуванні бачення зовнішнього вигляду МАФ, розвитку єдності реклами та створенні спеціально обладнаних торгових майданчиків. Розвитку місць відпочинку та розваг приділяється значна увага.

Базові припущення модернізаційного сценарію:

1. ОТГ проводить інвентаризацію своїх активів, готує інвестиційний паспорт та план просторового розвитку для всієї ОТГ, реалізує заплановану Стратегію розвитку, створює та просуває бренд громади

2. Розвивається виробництво на місцевих підприємствах, залучаються нові інвестори та сировина, збільшується кількість робочих місць, а отже зменшується відтік людей у працездатному віці

3. Громада навчає керівників проєктів писати заявки до ДФРР, ІТР та інших фондів, щоб максимально залучити державні та приватні ресурси

4. Оптимізується сфера освіти, охорони здоров'я та культури. В результаті звільняються кошти на впровадження електронних послуг, благоустрій, енергетичну модернізацію, реконструкцію доріг, очищення малих річок тощо.

5. Студенти демонструють хорошу успішність, порівнюючи свої поточні оцінки з результатами ЗНО

6. Підвищується підприємницька активність населення, розвивається кооперація в комуні, створюються сільськогосподарські переробні підприємства, зростає самозайнятість населення, розвивається малий та середній бізнес

7. Громада бере активну участь у розвитку співпраці з іншими ОТГ, як на регіональному, так і на міжрегіональному рівні, активно шукає спільноти партнерів в ЄС та за кордоном з існуючою українською діаспорою.

8. Розвивається рекреаційно-терапевтична сфера, активний та зелений туризм, активно пропагується існуюча культурна спадщина, продукція місцевих майстрів та мистецьких колективів.

9. Започатковується регулярний конкурс для молоді з метою розробки ідей, що реалізуються в навколишньому середовищі, стипендій для молодих спортсменів та найкращих студентів

10. Громада стає привабливою для інвестування

Місія та стратегічне бачення Кролевецької об'єднаної територіальної громади

Місія – це призначення громади, якісний стан, якого вона повинна набути в процесі свідомих перетворень.

Стратегічне бачення – це консолідоване ідеалізоване уявлення мешканців щодо того, як їхня громада має виглядати в майбутньому.

Стратегічне бачення має бути реалістичним, конкретним, амбіційним та бажаним для місцевої громади. Він повинен відображати унікальність території, яка не може бути відтворена іншими територіями, а її досягнення зроблять її конкурентоспроможною в майбутньому. Місія та стратегічне

бачення, як правило, об'єднуються в групи, а іноді їх пов'язують як мрії та кроки для їх досягнення.

Місія Кролевецької об'єднаної територіальної громади: **"З багатим минулим в успішне майбутнє"**.

Стратегічна концепція розвитку громади Кролевецької об'єднаної території: Американська територіальна громада Кроллевіц:

–Динамічний розвиток громади Сіверщини Просування бренду на основі багатой історичної та культурної спадщини

– Відкрита співпраця всі доступні для всіх жителів екологічно чиста зона

–Безпечне та комфортне життя для всіх класів людей Широки можливості для громадськості брати участь у рішеннях щодо розвитку громади Сильний розвиток Пара Паралімпіади

–Енергетична самодостатність

–Сучасна агротехніка

– Ефективно керувати наявними ресурсами

Стратегічні цілі єдиної територіальної громади - це формально визначені критерії, яких можна досягти в середньо- та довгостроковій перспективі, і які критерії слід застосовувати комплексно, тобто створити систему, складену з 2-4 цілей, яка відобразить потреби громади. Реалізація цього бачення допоможе комплексно вирішити кілька питань розвитку. Кожна стратегічна ціль містить оперативні цілі, що включають конкретні завдання, що дозволяє зв'язати місцеві стратегії з бюджетними планами.

Тому було обрано три основні напрямки розвитку спільної громади в Кроллевіці:

1. Сталий розвиток та економіка знань
2. Нова якість життя в громаді
3. Розвиток людського капіталу

Підсумовуючи, регіональна стратегія повинна враховувати досвід регіональної реалізації на прикладі ЄС, заснована на поєднанні політики щодо підвищення конкурентоспроможності територій та політики, спрямований на запобігання росту регіональні диспропорції. Це дозволить вам визначити інтегрований підхід до формування та реалізація державної регіональної політики. Враховуючи обмеженість фінансових ресурсів, потрібно визначити пріоритети розподіл ресурсів шляхом формування ефективний та прозорий механізм фінансування регіонального розвитку з урахуванням специфіки кожної розробки регіону.

Необхідно впровадити прозору систему ідентифікації об'єктів підтримки, яка має включують адміністративно-територіальний поділ та систему показників соціально-економічний розвиток території. Використовувати на практиці регіональний управління класифікатором адміністративно-територіальних одиниць ЄС при розробці та впровадженні визначатиме регіональна політика єдині цільові показники, які будуть регулярно проводити моніторинг та звітність, а головне сприяти прозорості розподілу фінансових ресурсів.

Запропоновані довгострокові стратегічні документи повинні послужити основою розвивати середньострокові та щорічна короткострокова операційна програм. На середньостроковому рівні стратегічного планування розробляються документи, що деталізують довгострокові терміни з точки зору визначення завдань, ресурсної бази, відповідальні виконавці, критерії ефективності.

Стратегічне планування розвитку економіка передбачає складання бюджету громади, як на короткий, так і на середньостроковий. Формування прогнозного бюджету на середньострокову перспективу дозволяє оцінити необхідний обсяг фінансування операційних програм з наявними бюджетними можливостями, щоб своєчасно збалансувати їх та максимізувати ефективність.

Основний програмний документ в у середньостроковій перспективі повинна бути програма. Програма - це система проектів та інструментів політики, які передбачають в рамках реалізації ключових функцій досягнення пріоритетів та цілей політики громади у сфері соціально-економічного розвитку. Для реалізації програми розробляються конкретні проекти та плани їх реалізації.

Реалізація регіональних стратегій соціально-економічний розвиток здійснюється за допомогою оперативних програм, в яких запрограмовані заходи щодо реалізації стратегічних цілей певного регіону, очікуваних результатів, оцінки впливу реалізація програми для досягнення стратегічних цілей, термінів, виконавців та їх відповідальність, основні джерела фінансування заходів, що забезпечують відбір проектів для реалізації. Фінансування здійснення операційного Програми повинні базуватися на укладенні контрактів між центральним і місцева влада. Контрактом визначається обсяг оперативного фінансування операційні програми витрати від держави бюджету та інших джерел. Він складається з правила надання, передачі та розрахунків кошти на реалізацію регіональних оперативних програм. Крім того, у контракті є містять положення про контроль та відповідальність за належне використання коштів місцевою владою.

Таблиця 3.1 Порівняльні дані ОТГ

	Недригайлівська ОТГ	Буринська ОТГ	Кролевецька ОТГ
Чисельність [к- ть чол.]	8753	13968	24589
Площа [кв.км]	295,66	456,88	422,00
Місія	Громада здорових, фінансово спроможних та самодостатніх людей	З багатим минулим в успішне майбутнє	Спільними зусиллями від мрій до добробуту
Головні сфери розвитку	Інфраструктура, безпека, розвиток територій та людського капіталу	Економічний розвиток, інфраструктура, екологічна безпека, муніципальні сервіси	Економіка знання, інфраструктура, якість життя, розвиток людського капіталу
Дотаційність, 2021 рік [млн. грн]	бездотаційна	бездотаційна	21.1
Власні доходи на 1-го мешканця [грн]	1874,8	3 867,7	3 199,2
Субвенції на формування інфраструктури 2019 рік [грн]	2387.9	3856.5	2.620.400

3.2 Пропозиції щодо подолання наявних проблем при реформуванні системи органів влади

Для досягнення цілей, визначених стратегією, необхідно **оцінити ефективність регіонального управління.**

Ефективність регіонального управління можна виміряти наступним чином:

Враховати витрати на управління та ступінь досягнення цілі. Цей метод використовується для оцінки ефективності дій, вжитих керівною організацією для досягнення загальних стратегічних цілей;

Співвідношення ефективності управління до витрат на управління. Цей метод використовується для аналізу ступеня досягнення певних показників, які визначаються як цілі розвитку регіонального господарського комплексу (I мета стратегії). Вищий рівень ефективності управління означає метод управління, який використовує найменші витрати для досягнення очікуваних результатів.

Досягнення цілей стратегії залежить від дотримання встановлених дій щодо цілей. Алгоритм продуктивності регіонального управління полягає в наступному:

1. Постановка цілей економічного та соціального розвитку регіонального комплексу. Цілі розвитку складаються з визначення стратегії регіонального розвитку: шляхи забезпечення ефективності основні проблемні зони економічного та соціального комплексу регіону. Загальним стандартом ефективності можна вважати ступінь подібності між економічною системою та соціальним полем та стандартом сталого та збалансованого розвитку.

2. Усунути протиріччя у стратегічних цілях. Цілі та пріоритети, спрямовані на максимізацію економічних ефектів, не завжди збігаються з реалізацією інших цілей - дотримання екологічної безпеки, підвищення рівня соціального забезпечення та збільшення соціальних вигод. Подолання

суперечностей полягає у визначенні порядку, пріоритету та встановленні різних часових параметрів для досягнення цілей. Це дозволить поступово досягати всіх наших стратегічних цілей за допомогою необхідних заходів щодо врегулювання та надання фінансування.

3. Визначення шляхів, механізмів та інструментів досягнення цілі. Досягнення кожної стратегічної мети вимагає розробки організаційних заходів у таких рамках.

1) Встановити кількісні та якісні параметри цілі.

2) На основі всебічного застосування правових, адміністративних, економічних, інституційних та правових (іміджевих) важелів важеля вибору механізму досягнення мети.

3) Розробити та застосувати різні інструменти: податки, концесії, амортизацію, кредит тощо.

4. Визначити учасників, які забезпечують досягнення мети: тих, хто безпосередньо переслідує стратегічні цілі, і тих, хто контролює процес. Національні, місцеві та відомчі відомства несуть відповідальність за здійснення заходів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку та стратегічних цілей розвитку Міністерства та відповідних установ та призначених підрядників програм регіонального розвитку сектору.

5. Визначити ефективність регіонального управління. Ефективність регіонального управління можна виміряти відношенням фактичних показників до запланованих показників. Ефективність регіонального управління залежить від співвідношення результативності до вартості управлінської діяльності. Ефективність регіонального управління є синергетичним показником, результатом взаємодії різних факторів. Для вимірювання складності регіональної ефективності управління неможливо порівняти результати управлінської діяльності з різними цілями, труднощі присвоєння результатів конкретним можливостям та вплив управління, складність часової затримки між управлінням та ефективністю.

6. Визначення факторів, що покращують ефективність управління. До факторів підвищення ефективності управління належать:

- створення відповідних організаційних механізмів;
- створення сприятливих економічних умов;
- чіткий розподіл компетенції та функцій між рівнями системи управління, між органами влади та місцевого самоврядування під час впровадження стратегії;
- розширення переліку показників, за якими оцінюються результати діяльності уряду;

7. Визначення конкретних сфер підвищення ефективності управління. Це досягає підвищення ефективності управлінської діяльності чітке визначення державних сфер розподілу та напрямків використання інструментів регулювання

ВИСНОВКИ

У Сумській області офіційно розпочався процес створення регіональної стратегії, заснованої на розумній спеціалізації. На жаль, елементи реклами та комунікації майже нульові. Повторіть помилки попереднього періоду в цій області. Однак відставання на наступні 7-10 років буде дуже болючою справою, і це не буде коригуючим експериментом у регіоні.

Найкращий спосіб - це перезапустити процес, створивши ефективну робочу групу. Для цього спочатку слід дослідити бізнес, державний сектор та науку. На основі обраних представників найбільш впливових, активних та креативних у цих середовищах необхідно створити розумну лабораторію для орієнтації на сусідні регіони, національні та світові тенденції, а також вибрані перспективні напрямки для кожного з регіонів. Кафедра проводить аналіз та оцінку. Широко обговорювана професія. Враховуючи поточну затримку часу, такий метод буде найбільш ефективним фактом. Однак у будь-якому випадку робоча група не повинна бути агенцією, яка використовується лише для затвердження роботи кількох людей в одному або двох регіонах національної адміністрації. Очевидно, що розвиток інтелектуальної професії не може здійснюватися за лаштунками, а може бути лише результатом дискусій між різними групами. Найпоширенішими пріоритетами розумної спеціалізації є: енергетика, охорона здоров'я, культурна та творча індустрія, сфера послуг, провідні виробничі системи, туризм, розвиток сільських територій, харчова промисловість, безпека тощо. Відповідно до конкретної ситуації нашої області, це може бути:

Сільськогосподарські технології, особливо спеціалізація нішевих культур та ремесел, пов'язані з цим активним, зеленим та сільськогосподарським туризмом, фестивалістичним рухом, підтримкою несільськогосподарських підприємств (наприклад, плетіння лози) та аматорським громадянським суспільством;

Враховуючи прикордонне розташування району, безпеку населення та відповідну систему раннього попередження, створить потужний центр безпеки громадян, центр територіальної оборони тощо;

Модернізація доріг в районі для забезпечення стійкого функціонування дорожнього руху в громаді та пов'язаних із сусідніми районами;

Екологічні перешкоди, включаючи вирішення проблем переробки сміття, утилізації, класифікації та вивезення, усунення наслідків видобутку природного газу та нафти та сучасних переробних потужностей.

Створити можливості для нових галузей, не характерних для регіону.

Очевидно, це лише початкові пропозиції для обговорення. Зараз головним завданням є створення ефективної робочої групи та забезпечення її ефективної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. [Definition of decentralization, TheFreeDictionary.com](#), accessed February 4, 2013.
2. [Definition of decentralization, Merriam-Webster Dictionary](#), accessed February 4, 2013.
3. Decentralization: A Sampling of Definitions. — 1999. — P. 5-8.
4. Managing Decentralisation: A New Role for Labour Market Policy, Organisation for Economic Co-operation and Development, Local Economic and Employment Development (Program), OECD Publishing, 2003, p 135, ISBN 978-92-64-10470-9
5. Децентралізація // Великий тлумачний словник сучасної української мови (з дод. і допов.) / уклад. і гол. ред. В. Т. Бусел. — 5-те вид. — К. ; Ірпінь : Перун, 2005. — ISBN 966-569-013-2.
6. Editors: S. N. Mishra, Anil Dutta Mishra, Sweta Mishra, Public Governance and Decentralisation: Essays in Honour of T.N. Chaturvedi, Mittal Publications, 2003, p. 229, ISBN 978-81-7099-918-8
7. Іжа М. М. Показник децентралізаційних процесів у країнах Європи // Вісник СевНТУ: збірник наукових праць. — 2010, вип. 112.
8. *Different forms of decentralization, Earth Institute of Columbia University. Процитовано 2013-02-05..*
9. Decentralization: A Sampling of Definitions. — 1999. — P. 8.
10. Summary of Janet Kodras, «Restructuring the State: Devolution, Privatization, and the Geographic Redistribution of Power and Capacity in Governance», from State Devolution in America: Implications for a Diverse Society, Edited by Lynn Staeheli, Janet Kodras, and Colin Flint, Urban Affairs Annual Reviews 48, SAGE, 1997, p. 79-68 at Restructuring local government project website.
11. John Stossel. Private charity would do much more — if government hadn't crowded it out // Jewish World Review. — 2005. — 24 August.

12. *Верещук І. А.* Особливості територіальної організації влади Львівської області // *Економічний часопис-XXI : науковий журнал.* — XXI № 9-10 2011
13. *Трачук П. А.* Децентралізація та проблеми адміністративного самоврядування // *Держава і право. Збірник наукових праць.* — 2010, Випуск № 48.
14. *Євтушенко О. Н.* Проблеми децентралізації державної влади і місцеве самоврядування в Україні // *Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць.* — 2009, № 29
15. Christopher K. Chase-Dunn, Thomas D. Hall. *Rise and Demise: Comparing World Systems.* – Westview Press, 1997. – P. 20, 33.
16. Decentralization: A Sampling of Definitions, Joint UNDP (United Nations Development Programme) – Government of Germany evaluation of the UNDP role in decentralization and local governance, at the United Nations Development Programme website, October 1999, p. 1, 3-6.
17. Stephen K. Sanderson. *Civilizations and World Systems: Studying World-Historical Change.* – Rowman & Littlefield, 1995. – P. 118-119.
18. Yildiz Atasoy. *Hegemonic Transitions, the State and Crisis in Neoliberal Capitalism //Routledge Studies in Governance and Change in the Global Era.* – Taylor & Francis US, 2009. –Vol. 7. – P. 65-67.
19. Бюджет Сумської області на 2017 рік прийнято одностайно <https://sorada.gov.ua/actual/17895-bjudzhet-sumskoj-oblasti-na-2017-rik-pryjnjato-odnostajno.html>
20. Бюджет Хотінської громади: привідкрита таємниця <http://www.politanalityk.com/blogs/biudzhet-khotinskoj-hromady-pryvidkryta-taiemnytsia.html>
21. Владу – громадам. Про децентралізацію на Сумщині <http://decentralization.gov.ua/news/item/id/6539>
22. Електронний ресурс: <http://donors.decentralization.gov.ua/project/dobre>

23. Легкість ведення бізнесу// <http://sup.org.ua/wp-content/uploads/2017/02/Regional-Doing-Business-20170907.pdf>
24. Опорні школи: навіщо вони потрібні і якими будуть// https://ukr.lb.ua/society/2016/07/20/340675_oporni_shkoli_navishcho_voni_potribni_i.html
25. Сільський та галузевий коефіцієнти на Вступній кампанії-2017 не виправдали себе <https://dt.ua/UKRAINE/silskiy-ta-galuzeviy-koeficiyenti-na-vstupniy-kampaniyi-2017-ne-vipravdali-sebe-254348.html>
26. Громада територіальна // Політологічний енциклопедичний словник / уклад.: Л. М. Герасіна, В. Л. Погрібна, І. О. Поліщук та ін. За ред. М. П. Требіна. — Х. : Право, 2015
27. Кабінет Міністрів України (2019 р.), ‘Розпорядження від 23 січня 2019 р. No.77-р. “Про затвердження плану заходів з реалізації нового етапу реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2019–2021 роки” <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-z-realizaciyi-novogo-etapu-reformuvannya-miscevogo-samovryaduvannya-ta-teritorialnoyi-organizaciyi-vladi-v-ukrayini-na-20192021-roki>
28. https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/79637/3/FEM_tezy.pdf
29. <https://intellect.sumdu.edu.ua/images/ODAA.pdf>

Додаток А

Запити на публічну інформацію щодо наявності стратегій розвитку

Форма для подання запиту на отримання публічної інформації від фізичної особи в письмовому вигляді

Розпорядник інформації	Білопільська міська рада вулиця Леніна, 70, Білопілья, Сумська область, 41801
ЗАПИТ на отримання публічної інформації	
Прізвище, ім'я та по батькові, адреса електронної пошти, номер телефону запитувача	Тарасенко Дмитро Юрійович, ursastroitkhrum@gmail.com , +380664552342
Вид, назва, реквізити, зміст документа, що запитується	
або	
Загальний опис інформації, що запитується	<i>Для написання курсової, а в подальшому – дипломної роботи, для мого дослідження я прошу надати мені стратегію розвитку Білопільської об'єднаної територіальної громади.</i>

Прошу надати відповідь у визначеній законом термін. Відповідь надати:	
Електронною поштою	ursastroitkhrum@gmail.com

Контактний телефон запитувача	+380664552342
Дата запиту	23.10.2019

Форма для подання запиту на отримання публічної інформації від фізичної особи в письмовому вигляді

Розпорядник інформації		Шосткинська міська рада вул. Садовий бульвар, 14; м. Шостка, Сумська обл., 41100
ЗАПИТ на отримання публічної інформації		
Прізвище, ім'я та по батькові, адреса електронної пошти, номер телефону запитувача	Горасенко Дмитро Юрійович, ursastroitkhram@gmail.com , +380664552342	
Вид, назва, реквізити, зміст документа, що зашукується		
або		
Загальний опис інформації, що зашукується	<i>Для написання курсової, а в подальшому – дипломної роботи, для мого дослідження я прошу надати мені стратегію розвитку Шосткинської об'єднаної територіальної громади.</i>	

Прошу надати відповідь у визначений законом термін. Відповідь надати:	
Електронною поштою	ursastroitkhram@gmail.com

Контактний телефон запитувача	+380664552342
Дата запиту	23.10.2019

Форма для подання запиту на отримання публічної інформації від фізичної особи в письмовому вигляді

Розпорядник інформації	Конотопська міська рада 41600, Сумська область, м.Конотоп, пр.Миру, 8
ЗАПИТ на отримання публічної інформації	
Прізвище, ім'я та по батькові, адреса електронної пошти, номер телефону запитувача	Тарасенко Дмитро Юрійович, ursastroitkhram@gmail.com , +380664552342
Вид, назва, реквізити, зміст документа, що запитується	
або	
Загальний опис інформації, що запитується	<i>Для написання курсової, а в подальшому – дипломної роботи, для якого дослідження я хочу надати мені стратегію розвитку Конотопської об'єднаної територіальної громади.</i>

Прошу надати відповідь у визначеній законом термін. Відповідь надати:	
Електронною поштою	ursastroitkhram@gmail.com

Контактний телефон запитувача	+380664552342
Дата запиту	23.10.2019

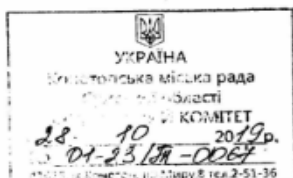
Форма для подання запиту на отримання публічної інформації від фізичної особи в письмовому вигляді

Розпорядник інформації	Сумська міська рада 40030, Сумська обл., м. Суми, пш. Незалежності, 2
ЗАПИТ на отримання публічної інформації	
Прізвище, ім'я та по батькові, адреса електронної пошти, номер телефону запитувача	Тярасенко Дмитро Юрійович, ursastroitkhram@gmail.com , +380664552342
Вид, назва, реквізити, зміст документа, що запитується	
або	
Загальний опис інформації, що запитується	<i>Для написання курсової, а в подальшому – дипломної роботи, для мого дослідження я прошу надати мені стратегію розвитку Сумської об'єднаної територіальної громади.</i>

Прошу надати відповідь у визначеній законом термін. Відповідь надати:	
Електронною поштою	ursastroitkhram@gmail.com

Контактний телефон запитувача	+380664552342
Дата запиту	23.10.2019

Додаток Б

Відповіді на запити на публічну інформацію щодо наявності стратегій
розвитку

Тарасенку Д.Ю.
ursastroitkhram@gmail.com

На Ваше звернення

Виконавчий комітет міської ради на Ваш запит на отримання публічної інформації повідомляє:
Конотопська міська об'єднана територіальна громада створена 13.06.2019. Стратегічний план розвитку на даний час не розроблявся.

Т.в.о. заступника міського голови

Світлана САМСОНЕНКО

Людмила Гапєєва 2 63 75

УКРАЇНА
ЕКОНОМІЧНИЙ КОМІТЕТ
ШОСТКИНСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
СУМЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ
№ 01-44/65 від 22.10.2019
На № — від 23.10.2019
41100 м. Шостка, вул. Садовий Бульвар, 14
2-24-04

Тарасенку Дмитру Юрійовичу,
ursastroitkhram@gmail.com

Ваше звернення щодо надання Стратегії розвитку Шосткинської міської об'єднаної територіальної громади розглянуто. На даний час Стратегія знаходиться в стадії розробки. На сайті Шосткинської міської ради розміщено «Проект прогнозу економічного і соціального розвитку міста Шостки на середньостроковий період», з яким, Ви, можете ознайомитися за посиланням: http://shostka-rada.gov.ua/economy/programa_rozvitku/proekt-prognozu-ekonomichnogo-socalnogo-rozvitku-msta-shostki-na-serednostrokovij-perod/.

Заступник міського голови

Пустовіт В.С.

УКРАЇНА

БІЛОПІЛЬСЬКА МІСЬКА РАДА СУМСЬКОЇ ОБЛАСТІ

41800, м. Білопіль, Сумської обл., вул. Саборна, 70, рах. 31427000700038 ГУ ДКУ у Сумській області МФО
837012, тел. 9-17-70, 9-13-51

№ 24/02-36 від 24.10.2019 р.

ursastroitkhram@gmail.com
ТАРАСЕНКО Д.

На Ваше письмове звернення від 23.10.2019 року, повідомляємо, що, Білопільська об'єднана територіальна громада розпочала функціонування з 08.08.2019 року, і на даний час стратегія розвитку Білопільської об'єднаної територіальної громади перебуває в стадії розробки.

Міський голова
Козуха, т.9-01-15

Ю.ЗАРКО

Сумська міська рада
ВИКОНАВЧИЙ КОМІТЕТ
 майдан Незалежності, 2, м. Суми, 40030, тел.(факс) +38 (0542) 700-560,
 E-mail: mail@smr.gov.ua

29 листопада 2019 № 314/03.02.03-02

на № б/н від 23.10.2019

Тарасенку Д.Ю.
 ел. адреса: dudko.jur@gmail.com

**Про розгляд запиту
 на інформацію**

На Ваш запит від 23.10.2019 б/н, отриманий та зареєстрований 23.10.2019 за № 314/03.02.03-02, щодо надання стратегії розвитку Сумської об'єднаної територіальної громади повідомляємо наступне.

Частиною першою статті 1 Закону України «Про доступ до публічної інформації» (далі - Закон) визначено, що: «публічна інформація - це відображена та задокументована будь-якими засобами та на будь-яких носіях інформація, що була отримана або створена в процесі виконання суб'єктами владних повноважень своїх обов'язків, передбачених чинним законодавством, або яка знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації, визначених цим Законом».

Важливою ознакою публічної інформації у розумінні Закону є її попередня фіксація. З цього вбачається, що Закон регулює відносини щодо доступу до інформації, яка вже існує і не вимагає у відповідь на запит створювати певну інформацію шляхом узагальнення, аналітичної обробки даних або створення в інший спосіб. Публічна інформація має надаватися у тій формі, в якій вона зберігається.

Враховуючи вищевикладене, за даними управління стратегічного розвитку міста Сумської міської ради зазначаємо, що надати запитовану інформацію немає можливості оскільки презентація готового документу «Стратегія розвитку міста Суми до 2027 року» запланована на кінець 2019 року. Наразі тривають роботи по розробці проекту Стратегії.

Одночасно повідомляємо, що з усією інформацією, пов'язаною з розробкою Стратегії розвитку міста Суми до 2027 року, можна ознайомитися на Інформаційному порталі Сумської міської ради у вкладці «Документи» - «Розробка Стратегії розвитку».

Роз'яснюємо Вам порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації, який передбачений статтею 23 Закону України «Про доступ до публічної інформації», а саме: «рішення, дії чи бездіяльність

розпорядників інформації можуть бути оскаржені до керівника розпорядника, вищого органу або суду».

Оскарження рішень, дій чи бездіяльності розпорядників інформації до суду здійснюється відповідно до Кодексу адміністративного судочинства України.

Перший заступник
 міського голови

В.В. Войтенко

Кохан 700-611
 Кубрак 701-576